

Затверджено
педагогічною радою Кременецького
лісотехнічного фахового коледжу
Наталія НАГОРНА

УКРАЇНСЬКА МОВА.

Програма індивідуальної усної співбесіди для вступників
до Кременецького лісотехнічного фахового коледжу
для здобуття фахової передвищої освіти в 2024 році

на основі базової середньої освіти,

повної загальної середньої освіти,

кваліфікованого робітника

за спеціальностями: 205 «Лісове господарство»,

205 «Лісове господарство (Обробка деревини)»,

208 «Агроінженерія (Експлуатація і ремонт обладнання лісового комплексу)»,

193 «Геодезія та землеустрій»,

206 «Садово-паркове господарство».

Розглянуто та схвалено на засіданні
циклової комісії гуманітарних дисциплін
протокол № 4 від 20 лютого 2024 року

Голова циклової комісії Інна ЮРКЕВИЧ

Пояснювальна записка

Українська мова – державна мова України. Вона неоціненна національна святиня, скарбниця духовних надбань, запорука подальшого культурного прогресу держави. Як навчальний предмет українська мова виконує важливі освітні функції. Головна функція рідної мови полягає в тому, що вона є засобом спілкування, пізнання культурних цінностей народу. Як форма вияву національної й особистісної свідомості мова є засобом самопізнання, саморозвитку і самореалізації людини. Вільне володіння рідною мовою забезпечує реалізацію творчих можливостей людини в усіх сферах життя.

Програму для вступних випробувань розроблено з урахуванням чинних програм з української мови для 5-9 класів, які забезпечують державну підсумкову атестацію для здобуття базової середньої освіти.

Мета програми – спрямувати підготовку абітурієнтів до усної співбесіди.

Програма з української мови передбачає теоретичну підготовку абітурієнтів: знання звукового складу мови, лексичного багатства, частин мови, синтаксису простого та складного речення, а також практичну: визначення співвідношення звуків і букв, наголосу в словах, удосконалення навичок правопису, розрізнення багатозначних слів і омонімів, переносного значення слова, удосконалювання навичок відмінювання в частинах мови, визначення видів односкладних, складних речень (підрядних, сурядних, безсполучникових) та вживання розділових знаків.

Матеріал програми розподілено за розділами: Фонетика. Графіка. Орфоепія. Орфографія. Лексикологія. Фразеологія. Будова слова. Словотвір. Морфологія. Синтаксис і пунктуація. Способи відтворення чужого мовлення, розвиток комунікативних умінь та навичок.

Основні вимоги до знань і умінь абітурієнтів

Абітурієнт повинен знати:

- що вивчають основні розділи науки про мову;
- основні орфоепічні, орфографічні, пунктуаційні норми;
- морфологічні ознаки та синтаксичну роль частин мови;
- загальні відомості про просте і складне речення, однорідні члени речення, речення зі вставними словами, відомості про відокремлені члени речення, пряму мову.
- розуміти значення й особливості функціонування мовних одиниць;
- установлювати причинно-наслідкові зв'язки мовних явищ.

Абітурієнт повинен вміти:

- знаходити вивчені орфограми, пояснювати їх, правильно писати і виправляти орфографічні помилки;
- обґрунтувати вживання розділових знаків за допомогою вивчених правил;

- правильно вживати в мовленні речення, різні за будовою та метою висловлювання;
- розуміти значення й особливості функціонування мовних одиниць;
- установлювати причино-наслідкові зв'язки мовних явищ;

ПЕРЕЛІК РОЗДІЛІВ І ТЕМ

Фонетика. Графіка. Орфоепія. Орфографія

Абітурієнт повинен знати:

Алфавіт. Наголос. Співвідношення звуків і букв. Основні випадки уподібнення приголосних звуків. Спрощення в групах приголосних. Основні випадки чергування *у-в, і-й*. Правопис літер, що позначають ненаголошені голосні [e], [и], [o] в коренях слів. Сполучення *-йо-, -ьо-*. Правила вживання м'якого знака (знака м'якшення). Правила вживання апострофа. Подвоєння букв на позначення подовжених м'яких приголосних і збігу однакових приголосних звуків. Правопис префіксів і суфіксів. Найпоширеніші випадки чергування голосних і приголосних звуків. Правопис великої літери. Лапки у власних назвах. Написання слів іншомовного походження. Основні правила переносу слів з рядка в рядок. Написання найпоширеніших слів разом і через дефіс. Правопис складноскорочених слів. Правопис відмінкових закінчень іменників та прикметників. Правопис *н танн* у прикметниках і дієприкметниках, *не* з різними частинами мови.

Абітурієнт повинен уміти:

Розташовувати слова за алфавітом; наголошувати слова відповідно до орфоепічних норм; визначати звукове значення букв у словах; розпізнавати явища уподібнення й спрощення приголосних звуків, основні випадки чергування голосних і приголосних звуків, чергування *у-в, і-й*; розпізнавати вивчені орфограми; правильно писати слова з вивченими орфограмами, знаходити й виправляти орфографічні помилки на вивчені правила.

Лексикологія. Фразеологія

Абітурієнт повинен знати:

Лексичне значення слова. Багатозначні й однозначні слова. Пряме та переносне значення слова. Омоніми. Синоніми. Антоніми. Лексика української мови за походженням. Власне українська лексика. Лексичні запозичення з інших мов. Загальноживані слова. Професійна, діалектна, розмовна лексика. Терміни. Застарілі й нові слова (неологізми). Нейтральна й емоційно забарвлена лексика. Поняття про фразеологізми.

Абітурієнт повинен уміти:

Пояснювати лексичні значення слів; добирати до слів синоніми й антоніми та використовувати їх у мовленні; уживати слова в переносному значенні; знаходити в тексті й доречно використовувати в мовленні вивчені

групи слів за значенням (омоніми, синоніми, антоніми, пароніми); пояснювати значення фразеологізмів, правильно й комунікативно доцільно використовувати їх у мовленні.

Будова слова. Словотвір

Абітурієнт повинен знати:

Будова слова. Спільнокореневі слова й форми того самого слова.

Абітурієнт повинен уміти:

Визначити значущі частини й закінчення слова; розрізняти форми слова й спільнокореневі слова, правильно вживати їх у мовленні.

Морфологія

Іменник

Абітурієнт повинен знати:

Іменник як частина мови: значення, морфологічні ознаки, синтаксична роль. Іменники власні та загальні, істоти й неістоти. Рід іменників: чоловічий, жіночий, середній. Число іменників. Відмінювання іменників. Незмінювані іменники в українській мові. Написання й відмінювання чоловічих і жіночих імен по батькові.

Абітурієнт повинен уміти:

Розпізнавати іменники, визначати належність іменників до певної групи за їхнім лексичним значенням, уживаністю в мовленні; правильно відмінювати іменники, відрізняти правильні форми іменників від помилкових; використовувати іменники в мовленні.

Прикметник

Абітурієнт повинен знати:

Прикметник як частина мови: значення, морфологічні ознаки, синтаксична роль. Розряди прикметників за значенням (якісні, відносні, присвійні). Відмінювання прикметників. Ступені порівняння якісних прикметників: вищий і найвищий, способи їх творення.

Абітурієнт повинен уміти:

Розпізнавати й відмінювати прикметники; визначати розряди прикметників за значенням; утворювати форми ступенів порівняння якісних прикметників; відрізняти правильні форми прикметників від помилкових.

Числівник

Абітурієнт повинен знати:

Числівник як частина мови: значення, морфологічні ознаки, синтаксична роль. Типи відмінювання кількісних числівників. Порядкові

числівники, особливості їх відмінювання. Особливості правопису числівників. Узгодження числівників з іменниками.

Абітурієнт повинен уміти:

Розпізнавати й відмінювати числівники; відрізнити правильні форми числівників від помилкових; правильно використовувати їх у мовленні; визначати сполучуваність числівників з іменниками.

Займенник

Абітурієнт повинен знати:

Займенник як частина мови: значення, морфологічні ознаки, синтаксична роль. Відмінювання займенників. Правопис неозначених і заперечних займенників.

Абітурієнт повинен уміти:

Розпізнавати й відмінювати займенники; відрізнити правильні форми займенників від помилкових, правильно використовувати їх у мовленні; правильно писати неозначені й заперечні займенники.

Дієслово

Абітурієнт повинен знати:

Дієслово як частина мови: значення, морфологічні ознаки, синтаксична роль. Вид дієслова доконаний і недоконаний. Форми дієслова: дієвідмінювані, відмінювані (дієприкметник) і незмінні (інфінітив, дієприслівник, форми на *-но, -то*). Безособове дієслово. Способи дієслова: дійсний, умовний, наказовий. Творення форм умовного та наказового способів дієслів. Особові закінчення дієслів I та II дієвідміни. Чергування приголосних в особових формах дієслів теперішнього та майбутнього часу.

Абітурієнт повинен уміти:

Розпізнавати дієслова, особливі форми дієслова, безособове дієслово; визначати види, часи й способи дієслів; відрізнити правильні форми дієслів від помилкових; правильно писати особові закінчення дієслів.

Дієприкметник

Абітурієнт повинен знати:

Дієприкметник як особлива форма дієслова: значення, морфологічні ознаки, синтаксична роль. Активні та пасивні дієприкметники. Творення активних і пасивних дієприкметників теперішнього й минулого часу. Дієприкметниковий зворот. Безособові форми на *-но, -то*.

Абітурієнт повинен уміти:

Розпізнавати дієприкметники (зокрема відрізнити їх від дієприслівників), визначати їхні морфологічні ознаки й синтаксичну роль; відрізнити правильні форми дієприкметників від помилкових; добирати й

комунікативно доцільно використовувати дієприкметники, дієприкметникові звороти та безособові форми на *-но, -то*.

Дієприслівник

Абітурієнт повинен знати:

Дієприслівник як особлива форма дієслова: значення, морфологічні ознаки, синтаксична роль. Дієприслівниковий зворот.

Абітурієнт повинен уміти:

Розпізнавати дієприслівники, визначати їхні морфологічні ознаки й синтаксичну роль; відрізнати правильні форми дієприслівників від помилкових; правильно будувати речення з дієприслівниковими зворотами.

Прислівник

Абітурієнт повинен знати:

Прислівник як частина мови: значення, морфологічні ознаки, синтаксична роль. Розряди прислівників за значенням. Ступені порівняння прислівників: вищий і найвищий. Зміни приголосних за творення прислівників вищого та найвищого ступенів порівняння.

Абітурієнт повинен уміти:

Розпізнавати прислівники, визначати їхню синтаксичну роль, ступені порівняння прислівників; відрізнати правильні форми ступенів порівняння прислівників від помилкових; правильно писати прислівники й сполучення прислівникового типу.

Службові частини мови

Абітурієнт повинен знати:

Прийменник як службова частина мови. Зв'язок прийменника з непрямым відмінками іменника. Правопис прийменників.

Абітурієнт повинен уміти:

Розпізнавати прийменники, визначати їхні морфологічні ознаки; правильно й комунікативно використовувати прийменники в мовленні.

Абітурієнт повинен знати:

Сполучник як службова частина мови. Групи сполучників за значенням і синтаксичною роллю: сурядні й підрядні, та за будовою (прості, складні, складені). Розрізнення сполучників та інших співзвучних частин мови.

Абітурієнт повинен уміти:

Розпізнавати сполучники, визначати групи сполучників за значенням і синтаксичною роллю, будовою; відрізнати сполучники від інших співзвучних частин мови; правильно й комунікативно доцільно використовувати сполучники в мовленні.

Абітурієнт повинен знати:

Частка як службова частина мови. Правопис часток.

Абітурієнт повинен уміти:

Розпізнавати частки; правильно писати частки.

Вигук

Абітурієнт повинен знати:

Вигук як частина мови. Правопис вигуків.

Абітурієнт повинен уміти:

Розпізнавати вигуки й правильно їх писати.

Синтаксис

Абітурієнт повинен знати:

Словосполучення й речення як основні одиниці синтаксису. Підрядний і сурядний зв'язок між словами й частинами складного речення.

Абітурієнт повинен уміти:

Розрізняти словосполучення й речення, сурядний і підрядний зв'язок між словами й частинами складного речення.

Речення

Абітурієнт повинен знати:

Речення як основна синтаксична одиниця. Граматична основа речення. Порядок слів у реченні. Види речень за метою висловлювання (розповідні, питальні й спонукальні); за емоційним забарвленням (окличні й неокличні); за будовою (прості й складні); за складом граматичної основи (двоскладні й односкладні); за наявністю другорядних членів (непоширені й поширені); за наявністю необхідних членів речення (повні й неповні); за наявністю ускладнювальних засобів (однорідних членів речення, звертань, вставних слів, словосполучень, відокремлених членів речення).

Абітурієнт повинен уміти:

Розрізняти речення різних типів: за метою висловлювання, за емоційним забарвленням, за будовою, складом граматичної основи, за наявністю другорядних членів речення, за наявністю ускладнювальних засобів.

Просте двоскладне речення

Абітурієнт повинен знати:

Підмет і присудок як головні члени двоскладного речення. Зв'язок між підметом і присудком. Тире між підметом і присудком.

Абітурієнт повинен уміти:

Визначати структуру простого двоскладного речення, особливості зв'язку між підметом і присудком; правильно й комунікативно доцільно використовувати прості речення. Правильно вживати тире між підметом і присудком.

Другорядні члени речення у двоскладному й односкладному реченні

Абітурієнт повинен знати:

Означення. Прикладка як різновид означення. Додаток. Обставина. Порівняльний зворот.

Абітурієнт повинен уміти:

Розпізнавати види другорядних членів; правильно й комунікативно доцільно використовувати виражальні можливості другорядних членів речення в мовленні.

Односкладні речення

Абітурієнт повинен знати:

Граматична основа односкладного речення. Типи односкладних речень за способом вираження та значенням головного члена: односкладні речення з головним членом у формі присудка (означено-особові, неозначено-особові, узагальнено-особові, безособові) та односкладні речення з головним членом у формі підмета (називні).

Абітурієнт повинен уміти:

Розпізнавати типи односкладних речень, визначати особливості кожного з типів; правильно й комунікативно доцільно використовувати виражальні можливості односкладних речень у власному мовленні.

Просте ускладнене речення

Абітурієнт повинен знати:

Речення з однорідними членами. Узагальнювальні слава в реченнях з однорідними членами. Речення зі звертаннями. Речення зі вставними словами, словосполученнями, реченнями, їх значення. Речення з відокремленими членами. Відокремлені означення, прикладки – непоширені й поширені. Відокремлені додатки, обставини. Відокремлені уточнювальні члени речення. Розділові знаки в ускладненому реченні.

Абітурієнт повинен уміти:

Розпізнавати просте речення з однорідними членами; звертаннями; вставними словами, словосполученнями й реченнями; відокремленими членами (означеннями, прикладками, додатками, обставинами), зокрема уточнювальними; правильно й комунікативно доцільно використовувати виражальні можливості таких речень у мовленні; правильно розставляти розділові знаки в них.

Складне речення

Абітурієнт повинен знати:

Типи складних речень за способом зв'язку їхніх частин: сполучникові й безсполучникові. Сурядний і підрядний зв'язок між частинами складного речення.

Абітурієнт повинен уміти:

Розпізнавати складні речення різних типів, визначати їхню структуру, види й засоби зв'язку між простими реченнями; добирати й конструювати складні речення, що оптимально відповідають конкретній комунікативній меті.

Складносурядне речення

Абітурієнт повинен знати:

Складносурядне речення, його будова. Єднальні, протиставні й розділові сполучники в складносурядному реченні. Розділові знаки в складносурядному реченні.

Абітурієнт повинен уміти:

Розпізнавати складносурядні речення; комунікативно доцільно використовувати їхні виражальні можливості в мовленні; правильно розставляти розділові знаки в складносурядному реченні.

Складнопідрядне речення

Абітурієнт повинен знати:

Складнопідрядне речення, його будова. Головна й підрядна частини. Підрядні сполучники й сполучні слова як засоби зв'язку в складнопідрядному реченні. Основні види підрядних частин: означальні, з'ясувальні, обставинні (місця, часу, способу дії та ступеня, порівняльні, причини, наслідкові, мети, умовні, допустові). Складнопідрядні речення з кількома підрядними, розділові знаки в них.

Абітурієнт повинен уміти:

Розпізнавати складнопідрядні речення, визначати їх будову, зокрема складнопідрядних речень з кількома підрядними; визначати основні види підрядних частин, типи складнопідрядних речень за характером зв'язку між частинами; правильно використовувати виражальні можливості складнопідрядних речень різних типів у процесі спілкування; вміти розставляти розділові знаки в складнопідрядному реченні.

Безсполучникове складне речення

Абітурієнт повинен знати:

Безсполучникове складне речення. Розділові знаки в безсполучниковому складному реченні.

Абітурієнт повинен уміти:

Розпізнавати безсполучникові складні речення; правильно й комунікативно доцільно використовувати виражальні можливості безсполучникових складних речень у мовленні; вміти правильно розставляти розділові знаки в них.

Складне речення з різними видами сполучникового й безсполучникового зв'язку

Абітурієнт повинен знати:

Складне речення з різними видами сполучникового й безсполучникового зв'язку, розділові знаки в ньому.

Абітурієнт повинен уміти:

Розпізнавати складні речення з різними видами сполучникового й безсполучникового зв'язку; правильно й комунікативно використовувати виражальні можливості цього типу в мовленні; правильно розставляти розділові знаки в них.

Способи відтворення чужого мовлення

Абітурієнт повинен знати:

Пряма й непряма мова. Заміна прямої мови непрямою. Цитата як різновид прямої мови. Діалог. Розділові знаки в конструкціях із прямою мовою, цитатою та діалогом.

Абітурієнт повинен уміти:

Замінювати пряму мову непрямою; правильно й доцільно використовувати в тексті пряму мову й цитати; правильно вживати розділові знаки в конструкціях із прямою мовою, цитатою та діалогом.

МЕТОДИЧНІ ВКАЗІВКИ ЩОДО ПРОВЕДЕННЯ ВСТУПНОГО ВИПРОБУВАННЯ

Випробування проводиться у формі усної співбесіди. Перевірці підлягають уміння вступника знаходити вивчені орфограми, пояснювати їх, знати правопис слів із вивченими орфограмами, знаходити й виправляти орфографічні помилки; обґрунтувати вживання розділових знаків за допомогою вивчених правил; правильно вживати в мовленні речення, дотримуватися норм українського мовленнєвого етикету.

Норма часу (підготовка та відповідь) на одного *Абітурієнта* становить 15 хвилин. Відлік часу ведеться від початку роботи із завданням. Під час проведення усної співбесіди забороняється користуватися різними засобами зв'язку, пристроями зчитування, друкованими або рукописними матеріалами, приладами, що не передбачені процедурою проведення усної співбесіди (крім дозволених пристроїв медичного призначення, про наявність яких вступник повинен повідомити Приймальну комісію до початку усної співбесіди).

У разі використання під час вступного випробування сторонніх джерел інформації (у тому числі підказки), він відсторонюється від участі у співбесіді, про що складається акт.

Методика проведення вступного випробування з української мови

Методика проведення вступних випробувань є традиційною, узвичаєною, виробленою у своїх головних рисах. Одна із суттєвих переваг такого виду оцінювання – підвищення рівня відповідальності вступника за підготовку до вступу.

Співбесіда може проводитися в режимах офлайн (offline – у коледжі) або онлайн (online – з використанням відеозапису).

Співбесіда у коледжі офлайн (offline). Проводиться у спеціально відведеній аудиторії, де вступник обирає завдання та готується до відповіді.

Співбесіда онлайн (online) з використанням відеозапису. Проводиться за попередньо наданим покликанням в одному з месенджерів. Вступник обирає окремий файл із завданнями та готується до відповіді.

Вступник має відповідати тільки після того, як уважно прочитав та зрозумів завдання.

Оцінювання знань та вмінь вступників

Оцінювання результатів вступного випробування здійснюється за шкалою від 100 до 200 балів сумарно за критеріями оцінювання індивідуальної усної співбесіди при вступі до Кременецького лісотехнічного фахового коледжу (Додаток 1).

Структура завдань усної співбесіди – чотири питання:

перше – визначення основних мовних понять навчального матеріалу;

друге – групування і класифікація мовних понять, виконання стандартних завдань;

третє – відрізнити випадки правильного використання мовних засобів від помилкових;

четверте – застосовувати знання різних розділів мови в практичній діяльності.

Зразок завдання усної співбесіди:

1. Дайте відповідь на запропоноване питання: Правила вживання знаку м'якшення.
2. Визначити чи всі слова в рядку є синонімами. Відповідь аргументувати.
Мужній, героїчний, відважний, урочистий.
3. Вкажіть помилку на правило. «Вживання апострофа в рядку».
Відредагуйте слова згідно правила.
Мавп'ячий, сором'язливий, різьбяр.
4. Виділіть в поданому реченні прикметники. Визначіть їх роль.
Україна моя! Чисті хвилі ланів,
Променистіміста, голубінь легкокрила.
(М. Рильський)

Список рекомендованої літератури

1. Авраменко О. Українська мова : підруч. для 5 кл. заклад. заг. серед. освіти. Київ : Грамота, 2022. 210 с.
2. Глазова О. Українська мова : підруч. для 6 кл. загальноосвіт. навч. закл. Київ : Освіта, 2014. 240 с.
3. Авраменко О. Українська мова : підруч. для 6 кл. заклад. заг. серед. освіти. Київ : Грамота, 2022. 210 с.
4. Глазова О. Українська мова : підруч. для 7 кл. заклад. заг. серед. освіти. Київ : Освіта, 2014. 256 с.
5. Авраменко О. Українська мова : підруч. для 8 кл. заклад. заг. серед. освіти. Київ : Грамота, 2021. 192 с.
6. Глазова О. Українська мова : підруч. для 9 кл. заклад. заг. серед. освіти. Київ : Освіта, 2017. 240 с.
7. Авраменко О. Українська мова : підруч. для 9 кл. загальноосвіт. навч. закл. Київ : Грамота, 2017. 160 с.
8. Новий український правопис : коментарі, завдання та вправи. Київ : Основа, 2019. 176 с.
9. Плющ М. Я., Грипас Н. Я. Українська мова. Довідник. Київ : Освіта, 2019. 255 с.